



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 88/2014-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. februára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť M. B. a M. B., zastúpených JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o., Národná 17, Žilina, konajúca prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. Magdy Poliačikovej, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 371/2004 a jeho rozsudkom sp. zn. 13 C 371/2004 z 8. februára 2011, postupom Krajského súdu v Žiline a jeho rozsudkom sp. zn. 8 Co 201/2011 z 29. júna 2012 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 67/2013 a jeho uznesením sp. zn. 7 Cdo 67/2013 z 18. apríla 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. B. a M. B. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. júla 2013 doručená sťažnosť M. B. a M. B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o. Národná 17, Žilina, konajúca prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. Magdy Poliačikovej, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 371/2004 a jeho rozsudkom sp. zn. 13 C 371/2004 z 8. februára 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozsudkom sp. zn. 8 Co 201/2011 z 29. júna 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 67/2013 a jeho uznesením sp. zn. 7 Cdo 67/2013 z 18. apríla 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti a z priloženej dokumentácie vyplýva, že sťažovatelia boli v procesnom postavení odporcov účastníkmi konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vedeného okresným súdom pod sp. zn. 13 C 371/2004. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 13 C 371/2004 z 8. februára 2011 určil za vlastníka predmetnej nehnuteľnosti navrhovateľa a zároveň rozhodol, že mu nepriznáva náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podali sťažovatelia v zákonnej lehote odvolanie. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Co 201/2011 z 29. júna 2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a navrhovateľovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu podali sťažovatelia dovolanie. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 7 Cdo 67/2013 z 18. apríla 2013 dovolanie sťažovateľov odmietol a zároveň nepriznal navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uvádzajú, že „v predmetnom súdnom konaní okresný súd dospel k záveru, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva uzatvorená medzi spoločnosťou ISTROFINAL s. r. o. a navrhovateľom je absolútne neplatný právny úkon. Taktiež dospel k názoru, že kúpna zmluva uzatvorená medzi spoločnosťou ISTROFINAL s. r. o. a L. K. je absolútne neplatný právny úkon. Spoločnosť ISTROFINAL s. r. o. však nebola účastníkom prvostupňového konania pred Okresným súdom v Žiline. Spoločnosť ISTROFINAL s. r. o. žiadala, aby súd na základe jej návrhu pripustil jej vstup ako vedľajšieho účastníka na strane odporcu. V zmysle § 93 ods. 3 O. s. p. o prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh. Spoločnosť ISTROFINAL s. r. o. takýto návrh podaním dňa 29. 05. 2012 urobila, avšak o tomto jej návrhu vôbec nebolo rozhodnuté. Nemala možnosť sa oboznámiť so spisom, ani sa nijako vyjadriť. Samotná skutočnosť, že Krajský súd v Žiline spoločnosť ISTROFINAL a. s. uviedol v záhlaví rozsudku nič neznamená. L. K. nebola účastníkom konania pred prvostupňovým ani odvolacím súdom. Ak teda návrh vo veci samej na určenie práva neumožňuje jeho prejednanie voči všetkým účastníkom neplatného právneho úkonu, pretože nie sú účastníci konania, je potrebné takýto návrh na určenie práva zamietnuť.“.

Podľa názoru sťažovateľov „tým, že účastníkmi konania neboli všetci, ktorí mali byť, neboli porušené len ich práva, ale aj naše, nakoľko máme právo konať so všetkými účastníkmi konania a nie len s niektorými, účelovo vybranými navrhovateľom. Taktiež skutočnosť, že účastníkmi konania neboli všetci, ktorí mali byť, je dôvodom na zamietnutie žaloby, čím by naše právne postavenie bolo neporovnateľne lepšie oproti tomu dnešnému. Okresný súd v Žiline spolu s Krajským súdom v Žiline ako aj Najvyšším súdom SR porušili právo na spravodlivé, nezávislé a nestranné súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 13 C 371/2004 ako aj v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline pod sp. zn. 8 Co 201/2011 ako aj v konaní vedenom na Najvyššom súde SR pod sp. zn. 7 Cdo 67/2013.“.

Sťažovatelia ďalej uvádzajú: „Krajský súd v Žiline porušil právo na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov v mojej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Krajskom súde v Žiline, č. k. 8 Co 201/2011, nakoľko vec prejednal a rozhodol v mojej neprítomnosti napriek skutkovej a právnej zložitosti veci... Keďže odvolací súd porušil svoju povinnosť v zmysle § § 214 ods. 1 písm. c) O. s. p nariadiť odvolacie pojednávanie, nakoľko to vyžaduje dôležitý verejný záujem, odňal mi tým ako účastníkovi konania možnosť konať pred súdom.“

Sťažovatelia tiež argumentujú, že „nedostatok riadneho, dostatočného a presvedčivého odôvodnenia rozhodnutia predstavuje potom porušenie práva na spravodlivé súdne konanie a je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia, nakoľko účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom... Nosnou časťou odôvodnenia rozsudku musí byť úvaha súdu, na základe ktorej vyslovil konečné rozhodnutie vo veci, zahŕňajúca vysvetlenie, ako dospel k jednotlivým hodnotiacim záverom, prečo konkrétne dôkazy považoval za presvedčivé, iné za menej presvedčivé, ktoré považoval za nevierohodné a podobné... Odôvodnenie napadnutého rozsudku nezodpovedá zákonným požiadavkám vyššie uvedeným, je neurčité, nepresvedčivé, absentuje vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností predovšetkým z hľadiska skutočnosti, že sme v odvolaní poukázali na viaceré právoplatné rozhodnutia súdov SR (tiež viazaných tými istými právnymi predpismi ako aj Správa katastra Žilina a Okresný a Krajský súd v Žiline), s ktorými sa odvolací súd v dovolaní napadnutom rozsudku dostatočným spôsobom nevyporiadal.“

Podľa názoru sťažovateľov «rozhodnutie súdu prvého stupňa ako i rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Keby bol odvolací súd vec správne právne posúdil a správne vyhodnotil všetky vykonané dôkazy a moje argumenty, nebol by rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozsudku.

Vzhľadom na strohú úpravu § 553 OZ do 31. 12. 2007 bolo potrebné všetky práva a povinnosti účastníkov zmluvy o zabezpečovacom prevode práva dohodnúť v písomnej

zmluve s poukazom na § 553 ods. 2 OZ. Táto písomná zmluva uzatvorená bola dňa 19. 06.2003, pričom navrhovateľ svojím notársky overeným podpisom potvrdil, že si zmluvu prečítal, jej obsahu porozumel a súhlasil s ním. Zároveň je v článku VI. dohodnutá rozvázovacia podmienka v zmysle ktorej je vlastnícke právo k nehnuteľnosti špecifikovanej v článku II. tejto zmluvy prevedené s rozvázovacou podmienkou splnenia zabezpečeného záväzku. Účastníci zmluvy sa slobodne a vážne dohodli, že:

a) pri splnení záväzku do 19. 11. 2003 veriteľ opäť umožní dlžníkovi (žalobcovi) výkon vlastníckeho práva

b) pri nesplnení záväzku do 19. 11. 2003 sa veriteľ definitívne stane vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti.

V zmysle § 561 ods. 1 OZ „Ak možno záväzok splniť viacerými spôsobmi má právo voľby dlžník, ak nebolo dohodnuté inak.“

V tomto prípade sa veriteľ a dlžník dohodli tak, že povinnosť splniť svoj dlh má dlžník v čase do 19. 11. 2003 v peniazoch v zmysle dojednaných splátok apo 19. 11. 2003 je povinnosť dlžníka splnená tým, že veriteľ sa stane vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti.

Tým, že súd vyhlásil predmetnú zmluvu o zabezpečovacom prevode práva za neplatnú, neprímerane a neprípustné zasiahol do zmluvnej autonómie účastníkov tejto zmluvy (zmluvných strán), čo je v rozpore so zmluvnou slobodou garantovanou Ústavou SR, v zmysle ktorej sú účastníci občiansko-právnych vzťahov oprávnení na všetko, čo zákon nezakazuje.

Účastníci zmluvy si svoje vzájomné práva upravili v zmluve o zabezpečovacom prevode práva, pričom žalobca uzatvoril túto zmluvu ako dlžník so spoločnosťou Istrofinal, s. r. o., ako veriteľom a bol to práve žalobca, ktorý veriteľa požiadal o poskytnutie úveru a nie veriteľ, ktorý požiadal žalobcu, aby bol taký ochotný a zobral si od veriteľa pôžičku.

Predmetná zmluva o pôžičke ako aj zmluva o zabezpečovacom prevode práva je právny úkon, ktorý je možný a dovolený a je preto potrebné, aby si každý účastník zmluvy, ktorý vstupuje do zmluvných vzťahov s inými bol vedomý toho, že dohodnuté podmienky zmlúv sa musia plniť, a to i vtedy, keď je to pre niektorú zo zmluvných strán nevýhodné.

Výrok súdu v napadnutom rozsudku o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti neprípustným spôsobom zasahuje do nášho vlastníckeho práva k predmetnému bytu, ktoré

sme nadobudli v dobrej viere bez dôvodných pochybností, a je v hrubom rozpore s dobrými mravmi.».

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo M. B. a M. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v ich prítomnosti upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd Okresným súdom v Žiline postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 371/2004, Krajským súdom v Žiline postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 201/2011, Najvyšším súdom SR postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 67/2013 porušené bolo.

Základné právo M. B. a M. B. na spravodlivú súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v Čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd Okresným súdom Žilina postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 371/2004 porušené bolo.

Základné právo M. B. a M. B. na spravodlivú súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd Krajským súdom v Žiline postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 201/2011 porušené bolo.

Základné právo M. B. a M. B. na spravodlivú súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd Najvyšším súdom SR postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 67/2013 porušené bolo.

Ústavný súd SR zrušuje Rozsudok Okresného súdu v Žiline, č. k. 13 C 371/2004 zo dňa 08. 02. 2011.

Ústavný súd SR zrušuje Rozsudok Krajského súdu v Žiline, č. k. 8 Co 201/2011 zo dňa 29. 06. 2012.

Ústavný súd SR zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu SR, č. k. 7 Cdo 67/2013 zo dňa 18. 04. 2013.

M. B. a M. B. priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 100.000,- € (slovom stotisíc eur), ktoré sú Okresný súd v Žiline, Krajský súd v Žiline a Najvyšší súd SR povinní vyplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd v Žiline, Krajský súd v Žiline a Najvyšší súd SR sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa právnenému zástupcovi JUDr. Magda Poliačiková, advokátka, s. r. o. Národná 17, Žilina, vo výške 487,32 €...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným postupom a rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdiv je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdiv (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovatelia sťažnosťou napádajú aj postup okresného súdu v namietanom konaní a namietaný rozsudok okresného súdu vydaný v tomto konaní.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovatelia využili svoje právo podať proti namietanému postupu a rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným postupom a rozsudkom krajského súdu

K úlohám právneho štátu patrí vytvorenie právnych a faktických garancií na uplatňovanie a ochranu základných práv a slobôd ich nositeľov, t. j. fyzické osoby a právnické osoby. Ak je na uplatnenie alebo ochranu základného práva alebo slobody potrebné uskutočniť konanie pred orgánom verejnej moci, úloha štátu spočíva v zabezpečení právnej úpravy takýchto konaní, ktoré sú dostupné bez akejkoľvek diskriminácie každému z nositeľov základných práv a slobôd. Koncepcia týchto konaní musí zabezpečovať reálny výkon a ochranu základného práva alebo slobody, a preto ich imanentnou súčasťou sú procesné záruky základných práv a slobôd.

Existenciou takýchto konaní sa však nevyčerpávajú ústavné požiadavky späté s uplatňovaním základných práv a slobôd. Ústavnosť týchto konaní predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkých zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu takých procesných postupov. Ústavný súd z tohto hľadiska osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa v konaní a rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci. Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 36 ods. 1 listiny každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Účelom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je v prvom rade zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany. Základné právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 ústavy umožňuje každému, aby sa stal po splnení predpokladov ustanovených zákonom účastníkom súdneho konania. Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej efektívne umožní (mal by umožniť) stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, ods. 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Ústavný súd považoval za potrebné z hľadiska limitov ústavnej kontroly rozhodnutí všeobecných súdov poukázať na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie

(I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovatelia v sťažnosti predovšetkým namietajú, že krajský súd:

1. nekonal so všetkými subjektmi, ktoré podľa ich názoru mali byť účastníkmi namietaného konania (ďalej len „prvá námietka“),
2. prerokoval a rozhodol vec bez nariadenia pojednávania (ďalej len „druhá námietka“),
3. svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil a nesprávne aplikoval ustanovenia zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) o zabezpečovacom prevode práva a zániku záväzkov (ďalej len „tretia námietka“).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovatelia v procesnom postavení odporcov podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 13 C 371/2004 z 8. februára 2011, ktorým okresný súd určil za vlastníka predmetnej nehnuteľnosti navrhovateľa a rozhodol, že mu náhradu trov konania nepriznáva. Krajský súd prvým výrokom rozsudku sp. zn. 8 Co 201/2011 z 29. júna 2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a druhým výrokom nepriznal navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania.

II.2.1 K prvej námietke

Podľa tvrdenia sťažovateľov krajský súd v napadnutom konaní nekonal so všetkými subjektmi, ktoré podľa ich názoru mali byť účastníkmi namietaného konania, čím porušil ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovatelia dávajú namietané porušenie označených práv do súvislosti najmä s tým, že krajský súd nerozhodol o návrhu obchodnej spoločnosti ISTROFINAL, a. s., na jej vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane odporcov.

Zo spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 371/2004 ústavný súd zistil, že výlučný vlastník predmetného bytu (navrhovateľ v civilnoprávnom konaní) uzatvoril 19. júna 2003 ako dlžník s obchodnou spoločnosťou ISTROFINAL, s. r. o., ako veriteľom zmluvu o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Ide o nehnuteľnosť, ktorá je predmetom konania o určenie vlastníctva vedeného pod sp. zn. 13 C 371/2004. Spoločnosť ISTROFINAL, a. s. (akciová spoločnosť vznikla premenou ISTROFINAL, s. r. o. na ISTROFINAL, a. s., v zmysle § 69b zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov a na základe rozhodnutia Valného zhromaždenia spoločnosti ISTROFINAL, s. r. o., o zmene právnej formy konaného 18. júla 2003), ktorá bola pôvodným odporcom, previedla v priebehu konania vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti na Ľ. K. z titulu kúpnej zmluvy. Následne Ľ. K. kúpnu zmluvu previedla vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti na sťažovateľov. Zo spisu tiež vyplýva, že obchodná spoločnosť ISTROFINAL, a. s., podaním z 29. mája 2012 navrhla svoj vstup ako vedľajšieho účastníka do odvolacieho konania na strane odporcov. Po oboznámení sa s týmto návrhom účastníci vstup vedľajšieho účastníka nenamietali.

V zmysle § 93 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) vedľajší účastník do konania vstúpi buď z vlastného podnetu alebo na výzvu niektorého z účastníkov urobenú prostredníctvom súdu. O prípustnosti vedľajšieho účasti súd rozhodne len na návrh.

Z § 93 ods. 3 OSP vyplýva, že vedľajší účastník nadobúda svoje procesné postavenie aj bez rozhodnutia súdu, už tým, že doručil súdu oznámenie o svojom vstupe do konania. Povinnosť súdu skúmať prípustnosť vedľajšieho účasti a rozhodnúť o nej je podmienená návrhom niektorého z účastníkov konania.

Z písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd zistil, že krajský súd plne akceptoval procesné postavenie obchodnej spoločnosti ISTROFINAL, a. s., ako vedľajšieho účastníka konania na strane odporcov (o čom svedčí napríklad okrem iného i skutočnosť, že ju uviedol v záhlaví svojho rozhodnutia).

Pokiaľ ide o vedľajšie účastníctvo L. K., ústavný súd konštatuje, že táto fyzická osoba nedoručila všeobecnému súdu návrh na vstup do konania ako vedľajšia účastníčka a zároveň ju žiaden z účastníkov konania prostredníctvom súdu nevyzval, aby zaujala procesné postavenie vedľajšej účastníčky.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd zastáva názor, že krajský súd v napadnutom odvolacom konaní postupoval v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou občianskeho súdneho konania a v jeho postupe nenachádza žiadne procesné pochybenie.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci neexistuje medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a postupom krajského súdu v napadnutom konaní v časti týkajúcej sa prvej námietky taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala reálne dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto v tejto časti v súlade so svojou konštantnou judikatúrou vyhodnotil sťažnosť sťažovateľov ako zjavne neopodstatnenú.

II.2.2 K druhej námietke

Sťažovatelia namietajú, že krajský súd prerokoval a rozhodol vec bez nariadenia pojednávania, čím podľa ich názoru porušil ich základné právo čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 214 ods. 1 OSP (v znení účinnom do 31. decembra 2012) na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak

- a) je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie,
- b) ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania,
- c) to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 OSP v relevantnom znení v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Sťažovatelia v sťažnosti namietali, že odvolací súd mal nariadiť na prerokovanie odvolania pojednávanie podľa ustanovenia «§ 214 ods. 1, písm. c) pretože to vyžaduje dôležitý verejný záujem... Ak teda správa katastra ako štátny orgán povinný konať v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR („Štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon) dospeje k záveru, že zmluva o zabezpečovacom prevode práva (ktorou Istrofinal a. s. získal vlastnícke právo k predmetnému bytu) je v súlade so zákonom a teda platná a iný štátny orgán - Okresný súd v Žiline taktiež viazaný tými istými právnymi predpismi ako aj správa katastra v prvostupňovom konaní dospeje k záveru, že zmluva je neplatná, ide tak o významný rozpor v činnosti dvoch štátnych orgánov, oboch viazaných tými istými právnymi predpismi (napr. občiansky zákonník - hl. § 39) a predovšetkým článkom 2 ods. 2 Ústavy SR. že odstránenie takéhoto rozporu určite a nepochybné musí byť dôležitým verejným záujmom... Z uvedeného vyplýva, že v záujme právnej istoty ďalších potenciálnych nadobúdateľov - vlastníkov by každé rozhodnutie správy katastra o povolení vkladu malo byť preventívne preskúmané príslušným súdom... Ide o dôležitý verejný záujem všetkých občanov na riadnom a zákonomnom výkone verejnej moci aj s ohľadom na skutočnosť, že v zmysle čl. 2 ods. 1 Ústavy SR Štátna moc pochádza od občanov.».

Ústavný súd v súvislosti s touto námietkou sťažovateľov v prvom rade uvádza, že zákonodarca v § 214 ods. 1 OSP ustanovil pravidlo, podľa ktorého je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie iba v taxatívne vymenovaných prípadoch. V ostatných prípadoch je nariadenie pojednávania ponechané na vôľu súdu, preto ak odvolací súd rozhodne o odvolaní bez nariadenia pojednávania, nemôže ísť o odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom.

Dôležitý verejný záujem, na ktorý sa odvolávajú sťažovatelia, používa zákonodarca ako pojem bez bližšieho naplnenia jeho obsahu (podľa dôvodovej správy k zákonu č. 384/2008 Z. z., ktorým sa dopĺňa Občiansky súdny poriadok, sa pod pojmom dôležitý verejný záujem rozumie napríklad záujem týkajúci sa väčšieho okruhu osôb, napr. územného celku, obce). Bude preto záležať iba na posúdení súdu, či ide v danej veci o dôležitý verejný záujem, alebo nie.

Vychádzajúc z konkrétnych okolností posudzovanej veci, ústavný súd zastáva názor, že postup, ktorý zvolil krajský súd, t. j. že rozhodol o odvolaní sťažovateľov bez nariadenia pojednávania, možno subsumovať pod zákonom vymedzený rámec (§ 214 OSP) a je z ústavného hľadiska akceptovateľný a udržateľný.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi obsahom druhej námietky sťažovateľov uplatnenej proti napadnutému postupu a rozsudku krajského súdu a nimi označenými základnými právami podľa ústavy a listiny a právom podľa dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na tomto základe ústavný súd aj časť sťažnosti týkajúcu sa druhej námietky považuje za zjavne neopodstatnenú.

II.2.3 K tretej námietke

Podľa tvrdenia sťažovateľov krajský súd svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil a nesprávne aplikoval ustanovenia Občianskeho zákonníka o zabezpečovacom prevode práva a zániku záväzkov, čím mal porušiť ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajský súd uviedol: *„Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v dostatočnom rozsahu, úplne a správne a z tohto vyvodil aj správny právny záver, keď návrhu navrhovateľa v celom rozsahu vyhovel. Aj*

odvolací súd (oboznámiac sa najmä s textom samotnej Zmluvy o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zo dňa 19. 06. 2003) bol toho názoru, že zmluvné dojednanie (v danom prípade obsiahnuté v článkoch II. A IV. zmluvy), ktoré umožňuje zánik vlastníctva pôvodného vlastníka k nehnuteľnosti bez ohľadu na výšku zostatku nesplateného dlhu v čase, keď sa prevod vlastníckeho práva na navrhovateľa stane nepodmieneným, svojím účelom a obsahom obchádza zákon, a preto je potrebné na takýto právny úkon hľadiť ako na absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka. V konečnom dôsledku presne tento istý záver vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, na ktoré poukázal navrhovateľ vo svojom vyjadrení. V tomto smere nie je rozhodujúce, že v čase uskutočnenia sporného právneho úkonu platila iná právna úprava, oveľa strohejšia aká je v súčasnosti ohľadom zabezpečovacieho prevodu práva. Vzhľadom na prijatý záver o absolútnej neplatnosti právneho úkonu nie sú ani právne významné tvrdenia odvolateľa o nutnosti, resp. potrebe rešpektovania zmluvnej voľnosti účastníkov konania. Za nedôvodné odvolací súd považoval tiež námietky odvolateľov, že rozhodnutie okresného súdu je nedostatočne odôvodnené, nespĺňajúce tak náležitosti riadneho rozhodnutia podľa § 157 ods. 2 O. s. p. Naopak, podľa názoru odvolacieho súdu je rozhodnutie okresného súdu argumentačne dostatočne presvedčivé (vychádzajúce nielen z judikatúry slovenských súdov ale súdov Českej republiky vzhľadom na podobnosť právnej úpravy - napr. Ro NS ČR sp. zn. 33 Odo 38/2006, Ro NS ČR sp. zn. 31 Odo 495/2006), pričom závery v ňom uvádzané zodpovedajú výsledkom vykonaného dokazovania.“

Krajský súd ďalej v odôvodnení napadnutého rozsudku uvádza «*na doplnenie v súvislosti s ďalšími námietkami odporcov uvádzanými v podanom odvolaní odvolací súd považuje za potrebné tiež poukázať na niektoré rozhodnutia či už Najvyššieho, resp. Ústavného súdu SR a to vzhľadom na podobnosť prejednávaného prípadu.*

V rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 U Cdo 2/2006, v ktorom bol zaujatý záver, že zmluva, ktorej skutočným účelom je uspokojenie pohľadávky záložného veriteľa tým, že založená vec prechádza do jeho vlastníctva, je v rozpore s účelom záložného práva (§ 552 Občianskeho zákonníka v spojení s § 151a až § 15 Ij Občianskeho zákonníka) a je neplatná, lebo obchádza zákon (§ 39 Občianskeho zákonníka).

Za ďalšie Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. I Cdo 96/1995 (publikovanom v Časopise Zo súdnej praxe pod č. 39/1998) uviedol, že absolútna neplatnosť právneho úkonu (negotium nullum) nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona (ex lége), v dôsledku čoho sa hľadá na absolútne neplatný úkon tak, ako keby nebol nikdy urobený. Absolútne neplatný právny úkon nepôsobí právne následky ani v prípade, že na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Ak je určitý úkon absolútne neplatný, nastáva jeho neplatnosť priamo zo zákona už v čase jeho urobenia. Ani pri uplatnení princípov spravodlivosti a dobrých mravov pri výkone práv a povinností nemá súd možnosť dodatočne zvažovať, či absolútnu neplatnosť úkonu „uzná alebo neuzná“ (resp. či ju zohľadní alebo nezohľadní). Na dôvod zakladajúci absolútnu neplatnosť právneho úkonu musí súd vždy prihliadnuť, a to aj bez návrhu (z úradnej povinnosti - ex officio).

Pokiaľ odporcovia vyslovili názor, že prvostupňový súd porušil ich práva a oprávnené záujmy ako dobromyseľných nadobúdateľov je potrebné uviesť, že k otázke vplyvu neplatnosti právneho úkonu na práva dobromyseľných nadobúdateľov sa vyjadril Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 10. februára 2010 sp. zn. I. ÚS 50/10 (tiež NS SR v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 144/2010 zo dňa 30. marca 2011). Poukázal v ňom na zásadu rímskeho práva (nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet) v zmysle ktorej z nepráva nemôže vzniknúť právo. Zdôraznil, že platne nemôže nadobudnúť vlastnícke právo právny nástupca, ak subjekt, od ktorého odvodzuje (derivatívne) svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, toto právo nikdy nenadobudol, a teda ho ani nemohol ďalej platne previesť. Vo všeobecnosti možno za vlastníka považovať osobu, v prospech vlastníctva ktorej svedčí nadobúdacie konanie („modus“) a zodpovedajúci právny titul („titulus“), napríklad zmluva. Pokiaľ „titulus“ preukazuje právo inej osoby než „modus“, je potrebné určiť, kto je vlastníkom. Za vlastníka je v takom prípade považovaný ten, v prospech práva ktorého svedčí nadobúdací titul. Neplatný právny úkon ale nemá právne následky, aké má platný právny úkon; na jeho základe preto nedochádza k prevodu nehnuteľnosti. I keď v prípade neplatného právneho úkonu o prevode nehnuteľnosti „prevedených“ ďalej na iných nadobúdateľov svedčí v prospech týchto ďalších nadobúdateľov „modus“, chýba im „titulus“. Dobrá viera týchto ďalších nadobúdateľov je významná len potiaľ, že im možno priznať všetky práva a povinnosti oprávneného držiteľa

(§ 129 a nasl. Občianskeho zákonníka). Dobrej viere ale súčasný právny poriadok žiadne iné právne následky nepriznáva. Ochrana, ktorú poskytuje nadobúdateľovi, nie je takej intenzity, aby zabránila vlastníkovi nehnuteľnosti účinne uplatňovať svoje absolútne právo. Inými slovami: pokiaľ zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnosti, má skutočnosť prevahu nad zápisom v katastri. Uvedené právne závery sú plne opodstatnené a akceptovateľné aj v preskúmvanej veci. Ak je prvotná kúpna zmluva neplatná, nestal sa prvý kupujúci (v preskúmvanej veci ním bola spoločnosť Istrofinal, a. s.) vlastníkom nehnuteľnosti a v prípade jej ďalšieho prevodu nesvedčí v prospech ďalších nadobúdateľov (aj odporcov 1/ a 2/) vlastnícke právo, ktoré by malo byť odvodené od vlastníckeho práva prvého kupujúceho. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva; nemožno preto ani uvažovať o ochrane vlastníckeho práva, hoc i dobromyselného nadobúdateľa. Rovnako tak nie je možné za uvedeného stavu uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv, ako má sám. Predmetnú námietku odvolateľov považoval preto odvolací súd za nedôvodnú.

Zásadný rozdiel medzi právnymi situáciami riešenými v odporcami uvádzanými rozhodnutiami najvyššieho súdu (2 Cdo 311/2008 zo dňa 30. 03. 2010) a preskúmvanou vecou je v tom, že právny dôvod nadobudnutia vlastníctva u prevodcu odpadol až potom, ako nehnuteľnosť nadobudla do vlastníctva tretia osoba. V čase nadobudnutia vlastníckeho práva teda nešlo o jeho nadobudnutie od „nevlastníka“, ale naopak od „vlastníka“ (prevod vlastníckeho práva bol totiž uskutočnený pred odstúpením od zmluvy zo strany prvého predávajúceho podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka, prípadne môže ísť o situáciu prevodu nehnuteľnosti pred právoplatným zrušením právoplatného rozhodnutia o udelení príklepu). Naopak, v preskúmvanej veci ak je prvotná kúpna zmluva (Istrofinal, a. s. -L. K.) absolútne neplatná (v dôsledku absolútnej neplatnosti zmluvy o zabezpečovacom prevode práva), nestal sa prvý kupujúci nikdy vlastníkom nehnuteľnosti a v prípade jej ďalšieho prevodu nesvedčí v prospech ďalších nadobúdateľov vlastnícke právo, ktoré by malo byť odvodené od vlastníckeho práva prvého kupujúceho. Na nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti sa totiž vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch právnych skutočností. Prvou je uzavretie platnej zmluvy o jej prevode (titulus acquirendi) a druhou je individuálny správny akt - rozhodnutie príslušnej správy katastra o povolení vkladu (modus

acquirendi). Ak bol správou katastra povolený vklad vlastníckeho práva na základe absolútne neplatnej zmluvy, je teda reálne daný len modus, avšak jasne chýba titulus, teda platne uzavretá zmluva. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu takto nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a teda nemožno uvažovať o ochrane vlastníckeho práva hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Rovnako tak nie je možné za uvedeného stavu uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv, ako má sám.».

Podľa názoru krajského súdu „neobstojí ani argumentácia poukazujúca na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka z ktorého dôvodu má byť napadnutý rozsudok nespravodlivý a ochranu poskytujúci tomu, kto sám koná v rozpore s právom. V zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené ustanovenie umožňuje súdu posúdiť vec v tom smere, či výkon daného subjektívneho práva je v súlade s dobrými mravmi a v prípade, že tomu tak nie je, odoprieť právnu ochranu uplatňovaného práva. Aplikácia tohto ustanovenia umožňuje aj zásah do výkonu už existujúceho práva vyplývajúceho z občianskoprávných vzťahov, nemôže ale viesť ku vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností. Ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nemá totiž vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie iných ustanovení. Predmetom konania v preskúmvanej veci bolo tvrdenie, že navrhovateľ je vlastníkom nehnuteľnosti, čoho sa domáhal podaným návrhom. Záujem vlastníka na určitosti a nespornosti právnych vzťahov k nehnuteľnosti v jeho vlastníctve (a na zosúladení v katastri evidovaného stavu so stavom právnym) je záujem všeobecne akceptovateľný. Takýto výkon vlastníckeho práva sám o sebe nie je v rozpore s dobrými mravmi. Nemožno preto zamietnuť návrh s odôvodnením, že výkon vlastníckeho práva k navrhovateľu sa prieči dobrým mravom, alebo dokonca s odôvodnením, že došlo k zániku vlastníctva navrhovateľa konaním v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka vid'. rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 144/2010).“.

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa v napadnutom rozsudku ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s odvolaním sťažovateľov, s ktorého argumentáciou sa nestotožnil, a preto odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny. Napadnutý rozsudok krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel aplikovaných ustanovení Občianskeho zákonníka.

Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovatelia namietajú, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti vo vzťahu k tretej námietke na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení.

Sumarizujúc svoje závery k jednotlivým námietkam sťažovateľov smerujúcich k namietanému porušeniu ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní rozhodol o odmietnutí tejto časti ich sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu

Sťažovatelia namietajú, že najvyšší súd v napadnutom konaní nekonal so všetkými subjektmi, ktoré podľa ich názoru mali byť jeho účastníkmi, a preto podľa ich tvrdenia porušil ich základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj ich právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Táto námietka sťažovateľov je jedinou námietkou vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, resp. postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na časť II.2.1 tohto uznesenia, v ktorom v rámci preskúmania prvej námietky sťažovateľov zaujal závery k namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Tieto závery sú primerane aplikovateľné aj na námietku sťažovateľov smerujúcu proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že s vedľajším účastníkom konania na strane odporcov konal (okrem iného ho uviedol aj v záhlaví napadnutého rozhodnutia), pričom vo vzťahu k dovolacej námietke sťažovateľov, podľa ktorej k odňatiu možnosti konať pred súdom *„malo dôjsť aj postupom odvolacieho súdu tým, že nerozhodol o návrhu spoločnosti ISTROFINAL, a. s. na jej vstup do konania ako vedľajšieho účastníka“*, uviedol:

„Z obsahu spisu vyplýva, že uvedená spoločnosť navrhla svoj vstup do (odvolacieho) konania ako vedľajší účastník na strane odporcov podaním z 29. mája 2013 (čl.), ktorú skutočnosť odvolací súd oznámil účastníkom. Títo jej vstup do konania nenamietali.

K vstupu vedľajšieho účastníka do konania môže dôjsť buď z vlastnej iniciatívy tejto osoby alebo na výzvu niektorého účastníka vykonanú prostredníctvom súdu (§ 93 ods. 3 O. s. p.) Vedľajší účastník nadobúda svoje procesné postavenie aj bez rozhodnutia súdu - už tým, že súdu dôjde jeho oznámenie o vstupe do konania a prípustnosťou vedľajšieho účastníctva v konaní sa súd zaoberá až po tom čo ten, ku ktorému sa pridá alebo jeho odporca namietane neprípustnosť takéhoto postupu (pozri 57/2009).

Z uvedeného možno vyvodiť, že odvolací súd ani tým, že o prípustnosti vstupu do konania spoločnosti ISTROFINAL, a. s. nerozhodoval a ako s vedľajším účastníkom s ňou konal... neodňal odporcom možnosť konať pred súdom.“

Citovaný právny názor najvyššieho súdu ústavný súd považuje za ústavne konformný a na tomto základe dospel k záveru, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva

sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny a ani ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov uvedenými v petite ich sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 2014